

RECENSION

Originaltitel **Free Angela and All Political Prisoners**
Svensk titel **Free Angela & All Political Prisoners**
Regi **Shola Lynch**
Producenter **Carole Lambert, Shola Lynch, Carine Ruszniewski, Sidra Smith**
Manus **Shola Lynch**
Foto **Sandi Sissel**
Medverkande: **Angela Davis, Eisa Davis m fl**
USA, Frankrike 2013
Längd **1 tim 47 min**
Distributör **Folkets Bio AB**

Free Angela & All Political Prisoners

När jag var ung så såg jag *Malcolm X* (1992) och blev väldigt intresserad av medborgarrättsrörelsen i USA. När det var dags för specialarbete på gymnasiet så valde jag att skriva om Svarta pantrarna. Nyligen så läste jag den uppsatsen, för första gången på länge, och förnöjdes av hur intressant och full av förlösande ilska och hoppfull inspiration den var, om jag skulle rikta någon kritik mot mitt yngre jag så är det att den inte var särskilt nyanserad. Detsamma kan sägas gälla dokumentären *Free Angela & All Political Prisoners*. Nyanserad är den inte men vad gör det när den ger rysningar av både inspirerande välbehag och omruskande obehag.

Free Angela & All Political Prisoners är en dokumentär som ger en bra historielektion samtidigt som den är en polemisk triumf som utmanar stereotypa föreställningar om politisk kamp. Fastslåendet att filmen inte är nyanserad ska endast ses som en kommentar till att båda sidor inte får ge sin syn på ämnena, när det gäller allt annat så är filmen tillfredsställande eftertänksam i sin diskussion av en diskurs som bör intressera alla människor.

Angela Davis var och är en magnifik röst för jämställdhet och rättigheter för svarta. Filmen presenterar ett imponerande antal intervjuer med huvudpersonen, både i form av arkivmaterial och nygjorda samtal. Regissören Shola Lynch skapar en fenomenal kontakt med sina intervjupersoner, det märks att tilliten är stor. Många vittnesmål målar upp en samklingande bild av hur svårt det var att vara svart i USA under den tid som filmen koncentrerar sig på (1960-talet) och hur det är något som alltid har genomsyrat det amerikanska samhället.

Vissa kritiker av filmen kommer säkert att mena att den är propaganda för kommunism och samhällsomstörtning men till dem ställer jag frågan: vad skulle du ha gjort om du var ung och intelligent i 1960-talets USA eller om du tillhörde en ständigt förtryckt grupp i ett samhälle som ser sig som rättvist och demokratiskt? Jag hoppas att ditt svar är "samma sak som Angela Davis och resten av huvudpersonerna i dokumentären". Filmens porträtt av desperation,

men också driv och påhittighet, hos människor som tvingas att ta till drastiska metoder för att skapa ett bättre samhälle är bra.

Berättelserna och bilderna från tiden är omskakande och gör oss, som ser filmen, både arga, ledsna och glada. Jag blir arg när jag ser hur filmen visar upp ett systematiskt förtryck av svarta och andra som kämpade för ett rättvisare och mer jämlikt samhälle. Jag blir ledsen när filmen konstaterar hur många som dog för kampen för ett samhälle där alla är lika mycket värda och när jag ser människans närhet till hat och rädsla. Jag blir glad av filmens fokusering på människor, som t.ex. Angela Davis, som, trots stor påfrestning på det egna livet, kämpar för en bättre värld.

Rent formmässigt så är *Free Angela & All Political Prisoners* en tämligen konventionell dokumentär men det gör inget eftersom alla komponenter är ihopsatta med fingerspetskompetens tillräcklig för att höja den till toppen i sin genre. Iscensättningen går sobert och detaljrikt igenom Angela Davis historia och livsverk och avhandlar, på vägen, mycket av den tematik som har dominerat medborgarrättsrörelsen sedan starten. Vi åskådare får en djuplodande inblick i både huvudpersonen, människorna runtomkring henne och problematiken.

Rasism, feminism, jämställdhet och förtryck är bara några av flera komplexa ämnen som diskuteras på utmärkta sätt i denna dokumentär. *Free Angela & All Political Prisoners* är samtidigt en vemodig dödsannons för den revolutionära vind av förändring som svepte över världen i slutet av 1960-talet och en inspirerande anmodan att nytända kampen mot förtryck och orättvisor i USA och resten av världen. Vad filmen visar ger mig ofta rysningar av obehag men att den gör det får mig att rysa av välbehag.

Martin Memet Könick

FILMRUTAN